

ÇAĞDAŞ SANATTA BİR İFADE UNSURU OLARAK

KOLAJ ÜZERİNE BİREYSEL SÖYLEMLER

Mehtap PAZARLIOĞLU BİNGÖL* Naile ÇEVİK**

Öz

20. yüzyıldan başlayarak özellikle 21. yüzyılda sanat alanında yoğun bir şekilde karşılaşılan kolaj, asamblaj ve fotomontaj uygulamaları, görsel mesajların kolaylıkla okunabilmesi anlamında oldukça etkili sanat dinamikleridir. Sentetik kübizm ile başlayan kolaj çalışmaları, yine kübizmde asamblaj ve sonrasında Dada kolajları, Pop kolajlar, Fotomontaj, Dijital kolajlar olarak günümüze değin gelmekte ve çağdaş sanatta yeni uygulama olanaklarını çeşitlendirmektedir. Disiplinlerarası bir yaklaşımda geleneksel sanat biçimlerinin ötesinde kolaj sadece bir uygulama/deneme olmasının ötesinde bir düşünme, duyma ve anlama biçimi olarak varlık göstermektedir. Bu kapsamda araştırmada, çağdaş sanatta öncelikle kolaj üretimleri, asamblaj ve montaj kavramlarına değinilmekte ve bu bağlamda çalışan sanatçıların eserleri üzerinden okumalar gerçekleştirilmektedir. Çalışma aynı zamanda akademisyen/sanatçılar Mehtap Bingöl ve Naile Çevik'in özgün bireysel söylemleri/çalışmaları üzerine odaklanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çağdaş Sanat, Kolaj, Asamblaj, Montaj

* Doç. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Temel Sanat Bilimleri Bölümü, mehtap.bingol@hbv.edu.tr, Ankara/Türkiye.

** Doç. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Heykel Bölümü, naile.cevik@hbv.edu.tr, Ankara/Türkiye.

INDIVIDUAL DISCOURSES ON COLLAGE AS AN EXPRESSION ELEMENT IN CONTEMPORARY ART

Abstract

Starting from the 20th century, especially in the 21st century, collage, assembly and photomontage applications are very effective art Dynamics in terms of easy reading of visual messages. The collage Works that started with synthetic cubism, as well as the assemblage in cubism and then Dada collages, Pop collages, Photomontage, Digital collages, continue to date and diversify the new application possibilities in contemporary art. In an interdisciplinary approach, collage beyond traditional forms of art exists as a way of thinking, hearing and understanding beyond being just an application/experiment. In this context, in the research, firstly, the concepts of collage productions, assembly and montage are mentioned in the contemporary art and readings are made on the works of the artists working in this context. The study also focuses on the original individual discourses / works of academician / artists Mehtap Bingöl and Naile Çevik.

Keywords: Contemporary Art, Collage, Assembly, Montage.

1. GİRİŞ

1912 yılında Picasso ve Braque'nin çalışmalarına gazete parçaları, atık malzemeler ve değişik materyaller eklemeleri ile resimdeki temsil anlayışı değişmiş, gündelik nesnelere sonrasında Duchamp ile birlikte onaylanan sanat eseri olma özelliği yüklenmiştir. Dolayısıyla 20. yüzyıldan günümüze kolajın serüveni değişerek/dönüşerek bugün sayısız üretim biçimlerine dönüşmüştür. Sanat eseri artık boya, tuval, kil, seramik gibi geleneksel sanat formları dışında yeni bir görünüme bürünmüş, yapıtı oluşturan elemanlar renk, doku, çizgi ve benzerleri dışında mukavva, gazete sayfaları, kumaş, hasır sepet ve daha birçok hazır nesne olabilmıştır.

Kurt Schwitters (1887-1948) 1920'lerde Almanya'da sayısız Dada Hareketi ile ilişkilendirilen bir sanatçıdır. Çalışmalarında kullanılıp atılan otobüs biletleri ve etiketler gibi kısa ömürlü malzemeleri ekleyerek yeni bir kolaj (Merz Resimleri) biçimi geliştirmiştir (Url 1). Schwitters, kolajı üç boyuta taşıyarak önemli assemblaj örnekleri vermiştir. Sanatçı tahta, tel gibi buluntu nesnelere alçı gibi malzemelerle şekillendirmiş ve yaratıcı biçimlere ulaşabilmiştir (Url 2).

Görsel 1: Kurt Schwitters, "Relief in Relief", Oil Paint On Wood and Plaster, Object: 495 × 413 × 102 mm, Tate Collection, C.1942–5 (Url 3).

Görsel 2: Kurt Schwitters, "Red Wire Sculpture", Metal, plaster and stone, Object: 250 × 130 × 130 mm, Tate Collection, 1944 (Url 4).

Teknolojinin hızla yayıldığı günümüz dünyasında ise eserlere hazır nesne eklenmesinin yanı sıra gelişen bilgisayar programları aracılığıyla neredeyse yeni zaman-mekân alanları oluşturulmakta ve yapıt artık yenilenen görünümü ile zaman kolajları haline gelebilmektedir. Dijital sanat, yapay zekâ uygulamaları ile fotoğrafları ya da sayıları kullanarak insanları hayrete düşürecek biçimde görsellere dönüştürebilmekte ve biyoloji, sosyoloji, psikoloji, bilgisayar, matematik, tıp gibi daha birçok disiplinin bir arada kullanıldığı geniş bir perspektif sunmaktadır. Bu bağlamda çalışma, görsel sanatlarda dijital teknoloji, hazır nesne, boya gibi eski ve yeni birlikteliklerinin özgün ilişkilerine

odaklanmaktadır. Bu ilişkiler sonucu ortaya çıkan çalışmalar ekleme, birleşme kavramları ışığında değerlendirilmektedir.

2. YÖNTEM

Araştırma, betimleme yöntemi ve tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir. “Çağdaş Sanatta Bir İfade Unsuru olarak Kolaj Üzerine Bireysel Söylemler” üzerine ilgili yerli ve yabancı literatür taraması gerçekleştirilerek çalışma gerçekleştirilmiştir. Çalışmada önemli görülen sanatçıların eserleri ve akımlarla ilgili değerlendirmeler yapılmıştır. Bu doğrultuda kolaj, asamblaj ve fotomontaj tekniklerinin çağdaş sanatta kullanım biçimleri ve özelde iki akademisyen, sanatçının çalışmaları incelenmiştir.

2.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, çağdaş sanatta kolaj, asamblaj ve fotomontaj tekniklerinin kullanım biçimlerini incelemek ve günümüzde bu tekniklerle özgün üretimlerde bulunan sanatçıların eserleri üzerinden okumalar gerçekleştirmektir.

3. TARTIŞMA ve SONUÇ

3.1. ÇAĞDAŞ SANATTA BİR ARAYA GETİRME TEKNİKLERİ; KOLAJ, ASAMBLAJ, MONTAJ

3.1.1. Kolaj

1908’den itibaren İspanyol ressam Pablo Picasso ve Fransız ressam Georges Braque öncülüğünde gelişen Kübizm biçimsel bir devrim olmakla birlikte içinde eklemeleri de barındıran yeni bir resimsel dil niteliği kazanır. 20. yüzyılın en radikal sanat hareketlerinden biri olan Kübizm, resim yüzeyindeki üç boyutluluk yanılımasını bir yana bırakarak iki boyutu vurgulamış ve sonrasında gazete

kâğıtları, afişler vb. materyalleri bu yüzeye ekleyerek yeni bir görme biçimi yaratmıştır. 1912 ve 1914 yılları “Sentetik Kübizm” olarak adlandırılan yeni bir evredir. Picasso bu yıllarda resimlerine baskılı kumaşlar ve kağıtlar yapıştırılmış ayrıca atık malzemeler kullanarak kolaj tekniğini üçüncü boyuta taşımıştır. Bu çalışmalar asamblaj tekniğinin ilk örnekleri olarak da yorumlanabilir (Antmen, 2017: 45-48).

Analitik Kübizm’de Picasso ve Braque, çizgisel perspektifi resimlerinden çıkartmışlar ve Cezanne’dan esinlenerek nesnelerin hacimsel ve yapısal sorunlarıyla ilgilenmişlerdir. Bu dönemde onlar için önemli olan renkler ya da nesnelerin temsili değil, nesnelerin yapısal özelliklerinin hacimsel kavramalarına odaklanmaktır. Kübist sanatçılar için renk kullanımı, nesnelerin hacimsel ve mekânsal özelliklerini azaltan bir unsur olarak görülmüştür (Bitmez, 2008: 24). Cambridge Dictionary’e göre Fransızca “collage” sözcüğünden gelen kolaj, kağıt, fotoğraf ya da bez gibi çeşitli malzemelerin, nesnelerin bir yüzeye yapıştırıldığı resim olarak tanımlanmaktadır (Çağlayan, 2018: 2). Parçaları yapıştırma olarak bilinen kolaj kelimesi, her türlü basılı malzeme ve farklı materyallerin belirlenmiş bir yüzey üzerine yapıştırılması ile gerçekleştirilmektedir. “Farklı bir tanımda ise kolaj; gazete kupürleri, kâğıt parçaları, ip, vb. konu ile ilgili olmayan nesnelerin ve malzemelerin iki boyutlu bir yüzeye yapıştırıldığı bir sanat çalışması olarak tanımlanır” (Weisstein,1978:130; Akt: Çağlayan, 2018: 2).

Kolaj, insanın hatıralarının parçaları olabileceği gibi, tüketim toplumunun bir çığılığı niteliğini de taşıyabilir. Sanatçı, kullandığı imgelerle geçmişini, inancını, hayata bakışını anlatabilir. Kolaj, sanatçının parmak izi, dünya görüşü, kırılganlığı, isyanı, yaşamının parçaları, seçimleri, seçmedikleridir. Kolaj biraz da hayat gibidir. Sabır, dikkat, düşünce, duygu gerektirir. İzleyicinin tanık olduğu bir gösteriye dönüşen kolaj uygulamaları, sanatçının elinden çıktıktan sonra

izleyicilerin duygu ve düşünceleri ile başkalaşıma da uğrayabilen bir yapıya sahiptir.

Her türlü organik ya da inorganik materyalin, basılı ve fotografik malzemenin kendi anlamlarından koparılarak, yeni bir bağlam oluşturacak biçimde yeni bir düzenleme ile kurgulanarak bir yüzey üzerine eklenmesi, yapıştırılması ise elde edilen kolaj çalışmalarında tek başına sanatsal bir nitelik ve anlam oluşturmayan malzemeler sanat yapıtını oluşturan birer elemana dönüşmektedirler. Bu noktada önem kazanan durum kullanılan bu malzemelerin üretim amaçların sanat amaçlı olmamasıdır. Sonrasında sanatçı tarafından seçilen bu malzemeler, biçimsel bir kurgulamanın dışında sezgisel bir yaklaşımla deneyselliğe açılmakta ve düşünsel süreçler sonucunda yaratıcı sanatsal eylemde varoluşsal bir inandırıcılık kazanmaktadır (Ergün, 2012: 5; Çağlayan, 2018: 2).

Plastik sanatlar alanında kolaj ilk olarak Kübistler tarafından uygulanmış ve sonrasında ise Dadaistler tarafından geliştirilmiştir. Ülkelerin içinde buldukları sosyo-kültürel pozisyonları sanatında biçimlerini değiştirmekte ve her dönem yeni sanat anlayışları ya da olayları ile karşılaşmaktadır. Bu anlamda her dönemde farklı sanat biçimlerinin varlığından söz etmek mümkündür. 20. yüzyılın en iyi ifade biçimlerinden olan kolaj, asamblaj ve montaj teknikleri aslında yaşamın birebir içinde ve hatta hayatın bir karşılığı olarak algılanabilir. Kolaj, her türlü hazır materyalin, basılı ve fotografik malzemenin, yeni bir algı ve düzenleme ile bir zeminde yapıştırılarak elde edilen imajların yeni bir içerik kazanıp sanat yapıtı halini almasıdır (Bitmez, 2008: 27; Ergün, 2012: 5).

1912 yılında öncelikle Picasso ve ardından Braque'ın kumaş parçaları, hasır sepet, eski gazeteler, tel, mukavva vb. sıradan nesnelere çalışmalarına katmasıyla başlayan kolaj, değişken yapısı ve sınırsız olasılıkları ile modern yaşamın bir ifade biçimine dönüşmüştür. Picasso'nun çalışmalarına entegre ettiği nesnelere sayesinde temsil sorgulanmaya başlanmış ve sanatsal gerçekliğin

değişen yüzü geleneksel yanılsama anlayışını değiştirmiştir. Kolaj ile birlikte, tuval yüzeyinde ya da herhangi bir zeminde fotogerçekçi bir biçimde sunulan görüntüler yerini resmedilen nesnelerin birebir kendisine bırakmaktadır. Böylelikle sıradan, gündelik nesnelerin kendileri sanat eseri niteliği kazanmaya başlamıştır. Bir gazete parçası, sanat zemininde sanatsal bir öge olarak eklendiğinde, yeni bir anlam kazanarak estetik bir obje olarak algılanmaktadır. Picasso'nun 1912 tarihli 'Bambu Sandalyeli Natürmort' eserinde bir sandalyenin parçası görülmektedir. Oturma yeri Hint kamışından döşenmiştir. Picasso, sandalyenin bu alt kısmındaki dokumayı kullanmıştır. Tabloda kullanılan malzeme sandalyenin gerçek dokuması olmamakla birlikte endüstriyel bir baskı malzemesidir. Arka planda bir muşamba kullanılmış ve tipografik unsurlara yer vermiştir ve organ resmi sararak muşambayı tutmaktadır. Böylelikle kübist kolajda endüstriyel ve önceden üretilmiş malzemeler sanat eserlerinin içerisinde değerlendirilmiş, kompozisyonun sanatsal bir elemanı olarak bütünün oluşmasına katkı sağlamaya başlamıştır. Akademik anlamda kurallar adeta kırılmaya ve çoklu bakış açıları oluşturulmaya başlanmıştır (Ergün, 2012: 5; Bitmez, 2008: 27; Öznülüer, 2019: 706; Url 5).

Görsel 3: Pablo Picasso, Bambu Sandalyeli Natürmort, 1912, 29x37 cm. Urganla Çerçevesiz Tuval Üzerine Yağlıboya, Muşamba. Picasso Müzesi, Paris (Url 6).

Georges Braque kolajlarına yönelik gerçeklik algısını şu şekilde ifade etmiştir: “Resimlerimde kullandığım yapıştırma kağıtlar, ahşap taklitleri- ve benzeri başka öğeler-bu öğelerin anlaşılabilirliğinden dolayı başarılı olmuş, onların trompe l’oeil gibi algılanmasına yol açmıştır, oysa durum tam tersidir. Bu basit öğeler aklın ürünü olarak espasta yeni bir biçimin meşru kılınmasına yardımcı olur” (Antmen, 2017: 54). Kübist kolaj ilk kez kitle kültürüne ait gündelik, sıradan malzemelerin sanat yapıtının bir elemanı olarak değerlendirilmesine öncülük etmiştir. Sanatçıya oldukça geniş bir perspektif sunan bu yaklaşım asamblaj, Dada kolajlarına ve fotomontajlara, Pop kolajlarına, video kolajlara ve dijital kolajlara temel oluşturmuştur (Antmen, 2017:48-49; Çağlayan, 2018: 3).

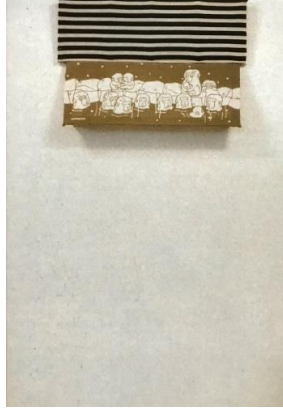
Gözümüzün gördüğü gerçeklik, sadece bir senaryodan mı ibaret yoksa düşüncelerimizin ya da algımızın bir parçası mıdır? Gerçekçi senaryoların anlatıldığı bir belgeseldeki her bir karenin ufak detayları vardır. Göz, bu detaylardan ne kadarını fark edebilir. Algılananlar gerçekleri tamamıyla ortaya koyabilir mi? Belgeselin gerçek zamanlı yaşantıdaki yaşanmışlığı yine de çok bireyseldir. O gerçeği yaşayan her bir insanın ayrı bir duygusu, ayrı bir ifadesi, ayrı detayları vardır. Tıpkı parmak izlerimiz gibi tek tek insanların olaylara bakışları, gerçeği algılamaları ve duyguları da birbirlerinden çok farklıdır. Kolaj, aslında tam da bu noktada kavramsal olarak anlaşılabilmesi en belirgin tekniktir. Kolaj, öznel, kişiye özgüdür. Kimine göre iğneleyici bir eleştiri, kimine göre alaycı bir bakış açısı, kimisi içinse hayatın ta kendisi olabilmektedir. Kolaj, bir meydan okuma, kışkırtıcı bir eylem, karşılaşma anı, parça-bütün dinamiği, doğaçlama ve sanatsal bir tavidir. Her bir öğenin ayrı bir yapısı olmakla birlikte, bütün bu öğelerden bağımsız tek başına tanımlanan özgün bir çözümlemedir. Kolaj, karşıt görüşlerin uzlaştırılabilme olasılıklarını yorumlar. Geçmiş, şimdiki zamanı, geleceği birleştiren bütünsel bir bakış açısı sunar. Öznel doğasının içerisinde oldukça geniş bir yelpaze sunarak kolektif bir sunum sergiler. Sınırlı bir alanda oluşturulan kolaj, sınırsız bir yaşam alanı sunmaktadır. Yan yana getirilen,

seçilmiş her bir parça, hayal gücünü harekete geçiren, anıları, duyguları açığa çıkaran bir betimlemeye dönüşebilmektedir.

Dada sanatçısı Max Ernst sonrasında sürrealistler arasında yer almış ve kolaj tekniğini kullanan sanatçılardandır. Ernst, “Eserlerinin büyük çoğunluğunda kolajın yanı sıra çeşitli yüzeyler üzerine kâğıt koyup ovalayarak yüzeyin dokusunu kâğıda aktardığı frotaj tekniğini de kullanmıştır. Sanatçının bu bağlamda; boyama, kolaj ve frotaj tekniklerini bir arada kullanarak yapmış olduğu Loplop adlı dizisi en önemli eserleri arasında sayılmaktadır (...) Sanatçı bir süre kâğıt üzerine kartpostallar yapıştırarak Çizim-Kolajlar adını verdiği son derece naif kolajlar yapmıştır. Bu kolajlarında; beyaz, koyu kahverengi ya da yeşil kâğıt üzerine kartpostallar, reklam afişlerinden kesilmiş resimler, zımpara kâğıdı, oyulmuş taş baskı ve gravür parçalarını yapıştırarak aynı düzlem üzerinde birleştiren sanatçı, karakaleminden faydalanarak da Sürrealistlerin kullandığı otomatik yazıyı andıran çizgiler çizerek resimler arasında bağlantı kurmuştur” (Güneş, 2013: 47-49).

1975, ABD'nin Virginia eyaletindeki Hampton kentinde doğan Richard Aldrich'in 2010 yapımlı “Ruh Hayvanı” adlı çalışması kumaş, tahta, keten üstüne raptiye ve ayna malzemelerinin bir arada sunulması ile gerçekleştirilmiştir. Richard Aldrich'in “gevşek bileşenli” resimlerinde çalışma yarım kalmış ya da her an parçalara ayrılacakmış gibi görünmektedir. Aldrich, bu çalışmalarını içerisinde üzücü gerçekler ve bazen estetik şeylerinde bulunduğu kütsel bir bütün olarak tanımlamaktadır. Çalışmalarda tesadüf ögesi bulunmakla beraber bilinçli düzenlemeler dikkat çeker. *Ruh Hayvanı* isimli tuval çalışması boya olmaksızın, tahta, ayna parçaları ve desenli kumaş gibi farklı nesnelerin bir araya getirildiği bilinçli bir düzenleme olmakla birlikte sanatçının pek çok çalışmasında tesadüf ögesine de yer verdiği anlaşılmaktadır. Sanatçının çalışmaları özgün fikirler ve farklı sanatçıların etkileriyle yüküldür. Tuvali “yapıbozuma” uğratan tavrı ile

Robert Rauschenberg'i, zerafet ve kabalığın birlikte sunumu ile de Georg Herold'u anımsatmaktadır (Wilson, 2015: 28).

Görsel 4: Richard Aldrich, Ruh Hayvanı, 2010. Kumaş, tahta, keten üstüne raptiye ve ayna. 213,4x147,3 cm. (Wilson, 2015: 28).

Richard Aldrich 2009'da New York'ta Bortolami'de açılan sergisinde bir hikâye anlatır; Bu hikâyede, "Bir gezgin kırık porselen parçaları bulur. Yapıştırıcıyla işe girişir ve bu parçaların bir çay tabağı şekli aldığını görür. Bu porselenin eski sahibi, kırılmadan önce bunun aslında bir çay fincanı olduğunu söyler. Ondan önceki sahibi ise çay fincanından da önce aslında bir Adonis heykelciği olduğunu anlatır. Bu hikâyenin özü şu; Her parça aslında bulunmuş ve sonra bir araya getirilmiştir" (Wilson, 2015: 28). Sanatçılar çeşitli nesnelere bulurlar, bir araya getirirler. Her bir bütünleme, sanatçıya ait bir iz, bir düşünce biçimi ve bir duygu aktarımıdır. Aynı nesne, farklı sanatçıların elinde yeni, özgün anlamlara ulaşır, kendine ait anlamını değiştirir, yenilenir, artar. Sanat eserine dönüşen buluntu nesnelere yeni bir varlık kazanmaktadır.

3.1.2. Asamblaj

“Asamblaj: Çeşitli malzemelerin veya ayrı cinsten nesnelerin bir araya getirildiği üç boyutlu yapıt” tır (Güneş, 2013: 4). Asamblajda hazır nesnelere değiştirilmeden kompozisyona eklenmektedirler. Heykel sanatına yönelik algıyı da değişikliğe uğratan asamblaj tekniği ile geleneksel olan ile geleneksel olmayan bütünleşmiş ve endüstriyel malzemeler doğrudan üç boyutlu çalışmasının bünyesinde değerlendirilmiştir. Yüzyıllardır yontulup, modle edilerek gerçekleştirilen heykel çalışmaları artık parçaların monte edilmesi ile yeni bir görsele ve anlama dönüşmeye başlamıştır (Bitmez, 2008: 33). Asamblaj, bir anlamda üç boyutlu kolaj olarak tanımlanabilir.

1920’lerde gelişen Rus Konstrüktivizmi, Maleviç’in biçimsel sadelik anlayışı ve Picasso’nun kolaj, asamblajlarından beslenmiş ve 1917 Devrimiyle kurulacak yeni topluma inananlar için ‘biçimi belirleyen işlevdir’ anlayışıyla ortaya çıkmıştır. Dönemin teknolojisi ve endüstriyel malzemeler kullanılarak üç boyutlu düzenlemeler gerçekleştirilmiştir. 1913-14 yıllarında Vladimir Tatlin, ahşap, metal, tel, kağıt, karton, tutkal gibi malzemeler kullanarak geleneksel resim, heykel tekniklerini terk etmiş ve Picasso’nun atık malzemelerle oluşturduğu asamblajlarına bağlanabilecek konstrüktif yapıtlar üretmiştir. Kütsel heykelden uzaklaşarak bu anlamda izleyiciyi gerçek mekân ve gerçek malzeme ile buluşturmuştur (Antmen, 2017: 104,106).

1916 yılına gelindiğinde İsviçre’de Birinci Dünya Savaşı’na muhalif insanların sığınabilecekleri bir yer olarak belirlenen Alman şair ve düşünür Hugo Ball tarafından Zürih’te Cabaret Voltaire adında bir mekân açılmıştır. Çokça sanatsal eğlencenin gerçekleştiği bu yerde savaşı anlamsız bulan sanatçılar bir araya gelerek Dada manifestosunu oluşturmuşlardır. Dadacıların en önemli özelliği, sanat ile yaşam arasındaki sınırları eriterek, ifadede rastlantısallığı vurgulamak adına kolaj ve asamblaj tekniklerine ağırlık vermeleridir (Antmen, 2017: 120-

124). Berlin Dada grubundan Raoul Hausmann'ın asamblajları savaşa ve tüm saldırganlık duygularına yönelik bir tepki niteliği taşımaktadır. Haousman'ın en bilinen çalışmalarından "Mekanik Kafa (Zamanımızın Ruhı)" bu tepkilerin ayrı ayrı okunuşu olarak görsele dönüşmektedir. Bu eseri, Dadacıların rasyonel aklın iflası olarak gördükleri savaş ve saldırganlık ruhunun bir simgesidir. Asamblajda insanların savaşta akıllarını yönetemedikleri ve insanca yaşamaktan uzaklaştıkları farklı parçalarla anlatılmaktadır. Berberlerin peruk takmak için kullandıkları ahşap bir kafa üzerinde bir mezura insan aklına gönderme yapmakta, askerlerin kullandığı metal bardak savaşın anlamsızlığını simgelemekte, monte edilmiş kamera video parçaları ise mekanikleşen dünya ve insanı anlatmaktadır (Ergün, 2012: 10; Antmen, 2017: 120).

Görsel 5: Raoul Hausmann, "Mekanik Kfa (Zamanımızın Ruhı), buluntu nesnelere asamblaj, 32,5x21x20 cm. Musee Ntional d'Art Moderne, Centre Pompidou, Paris. (Url 7).

Dada akımında da sıklıkla yer alan kolaj tekniği düşünsel bir süreci ifade etmektedir. Marcel Duchamp'ın hazır yapımları (Ready-Made) sanat eserinin oluşum evresinde sanatçısının etkinliğine en aza indirgemek amaçlı ve günümüzün asamblaj çalışmalarının da hazırlıyıcısı olmuştur. Picasso atık malzemeleri resme dahil ederken, onları değiştirmiş, belli kısımlarına eserin içerisinde yer vermiştir. Duchamp'ın tavrı ise daha başka şekilde yönelmiş,

nesneleri olduğu gibi, hiçbir değişikliğe uğratmadan olduğu gibi kullanmıştır. Duchamp'ın yapıtlarındaki nesne kendi üretilme sebeplerinin dışında bambaşka bir amaca hizmet etmektedirler. Artık onlar endüstriyel malzeme değil, bir sanat eseridirler. Dadaizm akımında atık malzemeler bir başkaldırı niteliği taşıırken sürrealizm akımında ise bu malzemeler farklı yorumlara uğramış fantastik kurgular içinde yerlerini almışlardır. Kolaj tekniğinde atık malzemelere yer verilmiş, hazır nesnelerin bir kısımları yüze eklenmiş ve böylelikle rölyef etkisi oluşturmuştur. Asamblaj tekniğinde ise hazır nesnelerin ya da atık malzemelerin bir araya gelmeleri ile üç boyutlu yeni bir heykel dili yaratılmıştır. Asamblaj tekniği, Schwitters'ın resim ve heykel arasındaki sınırları eriten 'Merz' yapılarında atık nesnelerin montajıyla gerçekleştirilen görüntüler, sanatçının nesneleri algılama biçimini yansıtan yaratım süreçlerinin ürünleridir (Doğruer, 2008: 155-156).

Bu süreçte dünya artık yeni bir sanat algısı ile karşı karşıya kalmıştır. Sanat eserinin biçiminden çok düşünceyi ve altında yatan kavramı önemseyen yeni bir bakış açısı ortaya çıkmıştır. Sanatçılar yeni bir eser üretmek yerine var olan nesneleri kullanarak temsil kavramını değişime uğratmışlar, nesnelerin kendi niteliklerinden yararlanıp, doğrudan nesneyi sanatın temsiline aktarmış ve nesneleri sanat statüsüne çıkarmışlardır. Sanatçının seçimiyle bir başka amaç için üretilmiş nesnelere artık 'hazır nesne' olarak sanat eseri kimliği kazanmıştır. Bu aşamada nesne, bir amaç üzerine imal edilmiş bir malzeme iken hazır nesne sanatçının sanat eseri olması adına seçtiği nesnedir (Çimen, 2017: 14; Baran, 2013: 103-104). Asamblaj "20. yüzyıl sanatında görülen bir davranış ve sanatsal üretim biçimidir. Sanat yapıtını boyama, çizme, resmetme ve yontma gibi eylemler oluşturmayı yadsıyarak onu sanatsal araçlarla ortaya konmamış doğal ya da endüstriyel nesnelerin veya parçaların yeni bir düzen içinde bir araya getirilişiyle üretmeyi öngörür. Yapıt zaten önceden de var olan öğelerin yeni bir dizge içine yerleştirilişiyle yaratılmaktadır. Fotomontaj ve kolaj, aslında birer

asamblaj türüdür. Fakat asamblaj çeşitli malzemenin ya da ayrı cinsten nesnelere bir araya getirildiği üç boyutlu yapıt olarak da tanımlanmaktadır” (Noyan, 2001:15; Akt: Bitmez, 2008: 33).

Kolaj çalışmalarında düşünce, hatıra, nesne, renk, doku birlikteliklerinin yanı sıra anlık deneyimler çalışmaya dinamizm kazandırarak sonucu etkileyen bir süreci tanımlar. Çalışmalarda tanınabilir görüntüler ya da nesnelere farklı birleşmeler eşliğinde düşündürüp, sorgulatan bir bakış açısını sunmaktadır. Yüzeğe eklenen her bir parça sanatçının öznel varlığını yansıtmakta, parçaların bileşimleri ise farklı alanlara dair ortaklıklar kurmaktadır. Sanatçı, seçicidir. Seçimlerinde düşünsel ortaklıklar kurmakta ve bilinçli bir şekilde tüm parçaları anlamlı bir bütüne dönüştürmektedir. Sanatçının bu anlamda bütünsel algısına konu olacak elemanlar çeşitli fotoğraf kareleri, kumaşlar, kâğıtlar, atık malzemeler, çeşitli hazırlı nesnelere, özneye ait eşyalar olabileceği gibi sanatçının saç teline kadar kimliğinin detaylarını ve izlerini taşıyan geniş kapsamda ve sonsuz sayıda çeşitlenebilen elemanlardır. Güncel sanat düşünceye odaklandığı kadar sanatçının herhangi bir eylem biçimine de odaklanabilmektedir. Bu noktada asamblajlar dikkat çekmektedir. Sanatçı lastik tekerlek, kitap, ampul, merdiven, her türlü araç-gereci üç boyutlu düzenlemeleri için kullanabilmektedir. Çeşitli eylemlerini gerçekleştirirken topladığı nesnelere ya da eylemleri sırasında çekilen fotoğrafları düzenlemesine ekleyerek çoğaltabilmektedir.

3.1.3. Montaj-Fotomontaj

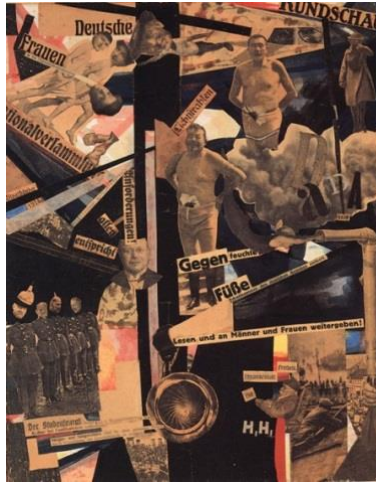
TDK'ya göre montaj'ın sinema ve televizyondaki anlamı kurgu, isim olarak anlamı ise bir makine, cihaz veya mobilyanın parçalarını yerli yerine takma, monte'dir. Kurma, takma anlamlarına gelen montaj sözcüğü hem endüstride hem de sanatta kullanılan bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Birbirinden farklı parçaları birbirine ekleyen, işlevi biten parçaların yenilenerek yeniden takılması ile yinelenen durum endüstride oldukça sık görülmektedir. Medya

yoluyla yığınca görüntü ve düşünce bombardımanına maruz kalan birey, montaj yöntemiyle bu kargaşayı yok etmeye çalışmıştır. Sanatta da ilişkisiz parçaların birlikte ilişkilendirilmesi ile şekillenen yeni bir anlam üretimi söz konusudur. Böylelikle montaj tekniğiyle yeni bir gerçeklik olgusu yaratılmaktadır (Bitmez, 2008: 35).

Kolaj ve fotomontaj tekniği, Birinci Dünya Savaşı ile ortaya çıkan Dada ruhuna en uygun yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır. Fotoğrafın bulunması ile birlikte imajların kolaylıkla çoğaltılabileme özelliği sayesinde kolay ve fotomontaj için çok seçenekli bir hal almıştır. Berlin Dada grubu içerisinde yer alan Raoul Hausmann, Hannah Höch, Richard Huelsenbeck, George Grosz gibi sanatçılar fotomontaj tekniğini kullanarak çok sayıda çalışma üretmişlerdir (Ergün, 2012: 8-9). TDK'ye göre, "Fotomontaj, bir konu üzerindeki eksik bölümleri tamamlamak veya daha çok konuyu bir araya toplamak için birkaç fotoğrafın birleştirilmesi" olarak tanımlanmaktadır (Url 8). Dada, asamblajlar ile dikkat çektiği kadar fotomontajları ile de oldukça ses getirmeyi başarmış bir akımdır. 1919 yılında Dadaist kadın sanatçılardan Hannach Höch "*Dada Panorama*" adlı fotomontaj çalışmasını gerçekleştirmiştir. Çalışmada Höch, feminist bir tepki oluşturabilmek ve erkek egemenliğindeki zihniyete dair bir sorgulama oluşturabilmek için bu kolajları üretmiştir (Ergün, 2012: 9). Hannah Höch, 1934 yılında fotomontaj üzerine şu sözleri dile getirmiştir:

"Fotomontajların temelinde fotoğraf vardır, fotomontaj fotoğraftan gelişmiştir. Fotoğrafın aşağı yukarı yüz yıllık bir geçmişi vardır. Fotomontaj o kadar eski olmasa bile, sanıldığı gibi, savaş sonrasının ürünü değildir. Fotoğrafın bir bölümünü kesmek ve yapıştırmak şeklinde tanımlanabilecek bu tekniğin ilk örnekleri, bazen büyükannelerimizin sandıklarında, şu ya da bu amcağı askeri üniformayla gösteren bir fotoğrafın baş kısmına yapıştırılmış bir kafa gördüğümüzde de karşımıza çıkar. O günlerde önceden basılmış kartpostallar

üzerine başka bir insan başını yapıştırmak adettenmiş. Hazır bir manzara içinde, örneğin ay ışığında bir tekneyi gösteren pitoresk bir görüntüye bir aile görüntüsünün topluca yapıştırıldığına tanık olmak da mümkündür. Resimli kartpostallar için seçilen esprili imgeler de kesilip birleştirilen fotoğraflardan oluşmaktaydı... Dadacılar 1919 yılında fotoğraf aracılığıyla yeni biçimler yaratabilme olanağını keşfederek o saldırgan fotomontajlarını yapmaya başladıklarında, ilginçtir, aynı teknik aynı anda, eş zamanlı olarak Fransa, Almanya, Rusya ve İsviçre gibi çok çeşitli ülkelerde ortaya çıktı. Bu ülkelerdeki sanat ortamları büyük oranda birbirlerinden kokuştuktu. Savaşı yeni sona ermiş, ilişkiler de diplomatik adımlarla yeni yeni gelişmekteydi. Bu yüzden bunu ilginç ve garip bulmuşumdur, yani bu bir kişinin ya da bir grubun ortaya attığı yeni bir fikir değil, tam da o dönemde fotoğrafın bir tür olarak canlanmış olmasıdır” (Antmen, 2017: 130).

Görsel 6: Hannah Höch, Dada Panorama (Url 9).

20. yüzyılda nesne sanatının temel elemanı olarak yerini almıştır. Sanat için atık malzemeler dahil olmak üzere her türlü araç gereç kullanır hale gelmiştir.

Gerçekte hiçbir estetik değere sahip olmayabilen nesnelere, mekânsal bir nitelik kazanarak heykelin gösterişli yapısına karşı eleştirel bir bakış açısı sunmaktadır. Parçalar bir araya getirilerek kompozisyona dönüştürülmekte ve bir anlamda nesne sanatına dönüşen bu dönemde kavramlar önem kazanmaktadır. Kavramsal sanatın da başlangıcı olarak görülebilecek bu dönemde anlık olaylara odaklanan ya da kavram üzerinde geliştirilen çalışmalar dikkat çekmektedir. Özellikle Duchamp ve onun çağdaşı birçok sanatçı hazır nesneyi önemseyerek sanat kurumlarını dışlamışlar ve montaj mantığını benimsemişlerdir. Endüstriyel bir malzeme olan Pisuarı bir sanat galerisinde sergilenmek üzere gönderen Duchamp, sanat kurumlarının burjuvanın tekelindeki yapısına yönelik bir eleştiri gerçekleştirmiş ve aslında sanat eserinin ne olduğuna dair soruları da gündeme getirmiştir. Sanat eserini değişime uğratan bu anlayış Kübistlerle başlayarak, Dada, Konstrüktivistlerle gelişmiş ve farklı nesnelere bir araya getirme, çoğaltma teknikleri ile Pop Art'a kadar devam etmiştir (Bitmez, 2008: 36; Tokat, 2010: 28).

Kübist sanatçılar kolaj ya da asamblaj çalışmaları ile gerçek nesnelere sanata dahil etmişlerdir. Bu nesnelere geleneksel sanatın biçim ve malzeme anlayışının sınırlarını genişletmiş ve sanatçının düşüncelerini özgürce görselleştirebilmelerine olanak tanımıştır. Bu noktada sanata katılan atık malzemeler ve hazır nesnelere 1960 yıllarından itibaren Pop Art'ta kullanılmak üzere ardından Fluxus, Happenings, Kavramsal Sanat gibi daha birçok avangard sanat hareketi bünyesinde gelişerek, değişerek varlığını göstermiştir (Sağlam, 2017: 37; Zırhlı, 2009: 2). 20. yüzyıl ve özellikle 21. yüzyıla damgasını vuran en önemli gelişmelerden biri de bilgisayar teknolojisidir. Yeni Medya alanında oluşturulan eserler, izleyicinin zaman-mekân algısını şaşırtmakta ve sayılarla oluşturulan sınırsız alanlar yaratmaktadır. Bu oluşumlar, bilim-sanat işbirliğini gündeme getirmekte ve bu anlamda sanatçının seçtiği nesnelere, buluntu nesnelere yanı sıra dijital kolajlara dönüşmektedir. Bilgisayar ortamında çeşitli programlar ya da yazılımlar doğrultusunda esere dönüşen bilimsel veriler,

sanatçının düşüncesini, anılarını, yaşamından kareleri gibi sınırsız olasılıklarda karışımıza çıkarılmaktadır. Sanatçının kolaja, montaja yerleşecek seçimleri, dijital platformda gerçekleşmekte, seçme, ekleme süreci değişime, dönüşüme uğramakta, sanal ortamda gerçekler yapıbozuma uğratarak değişen temsil göstergeleri izleyiciye sunulmaktadır.

Dadaistlerle başlayan gündelik nesnelerin sanata dahil edilmesi gelişen teknolojilerle birlikte görüntüsünü de değiştirerek güncellenmiştir. Dada sonrası 1950'lerde İngiltere'de ortaya çıkan Pop Art'ta gündelik nesnelere çoğaltılarak ve dijital teknolojiler ve baskı teknikleri ile farklı kompozisyonlarda sanat eseri niteliğinde sunulmuşlardır. Pop Art sanatçıları popüler kültüre ait nesnelere ele alarak o nesnelere kullanarak sanatı yaşamın içine dahil etmişlerdir. Pop Art sanatçılarından Andy Warhol, dönemin ünlü isimlerini, haber fotoğraflarını, çizgi romanları, Campbell'in çorba konservelerini tüketici kültürüne ait daha birçok öğeyi ve kitle iletişim araçlarından görüntüleri yeniden düzenleyerek yeniden meşhur etmiştir. Warhol'un çorba kutuları, seri olarak üretilen basılı reklamlara benzese de aslında hepsi elle boyanmış çalışmalardır. Her bir tuvalinde aynı görüntüyü dikkatli bir biçimde üreten Warhol, reklamın tekrarına ve tekdüzeliğine bir göndermede bulunmaktadır. Sadece kutuların önündeki etiketleri çeşitliliklerine göre değiştirmiştir. Bu sürecin ardından 1962'lerde Warhol fotoğraf serigrafisi çalışmalarına dönmüş ve ticari kullanım için icat edilen baskı tekniğini sanat çalışmalarını üreten bir yapı olarak değerlendirerek, böylelikle reklamların yöntemi ile sanatsal çalışmalarını ilişkilendirmiştir. Bu yaklaşımı ile sanatın sadece seçkin birkaç kişi için yapılmış olmasına karşı çıkarak Amerikan halkının kitlesi için yapılma gerekliliğini vurgulamıştır (Zırhlı, 2009: 9; Url 10).

Görsel 7: Andy Warhol, Campbell's Soup Cans. 1962. Synthetic polymer paint on thirty-two canvases, Each canvas 20 x 16" (50.8 x 40.6 cm). Overall installation with 3" between each panel is 97" high x 163" wide. MoMA Online Collection (Url 10).

Sanatta atık ve hazır nesnelere kullanım belli tarihsel koşulların ve tüketim toplumunun yaratmış olduğu endişe çerçevesinde gelişen bir durumdur. Tüketim kültürü ve kitlesel algı biçimlenişlerinin tekdüzeliğine ilişkin sorgulama biçimleri Duchamp'ın ardından Andy Warhol, Richard Hamilton, Tom Wesselman, Robert Rauschenberg, Joseph Beuys gibi sanatçıları da harekete geçirmiş ve böylelikle pek çok yeni akım ve sanat hareketi biçimlenmiştir. Günümüzün sanat biçimlerinde atık nesnelere endüstriyel malzemelere kadar kolaj, fotomontaj, dijital baskı teknikleri ile yeni imgelerin üretildiği görülmektedir. İletişim teknolojilerinin son derece etkin alanı karşısında sanatçılarda bu üretilmiş yeni gerçekliklerden kendilerine dair yeni gerçeklikler üretmekte ve gerçeklik algısı sürekli değiştirilmektedir (Zirhlı, 2009: 9-10, 63).

“Çağın ilerleyen teknolojik gelişmelerinin yadsınamaz bir gerçeği ve sonucu olarak fotoğraf ve sinema, televizyon gibi kitle iletişim araçlarının kullanımı yaygınlaşmıştır. Bu durum sanatçılar için de var olan ya da yeniden oluşturulan değişken imgelerinin kurgulanması anlamına geliyordu. Üretim bağlamında sınırsız biçimde imgelerin çoğaltılabilmesi ve yeniden üretilebilmesi durumu ile Kübist sanatçıların ortaya koyduğu kolaj, asamblaj gibi tekniklerin ötesine

geçilmiştir. Dönemin değişen sanat dinamikleri açısından ele alındığında nesneye yüklenen anlamsallık ve nesne kavramı artan bir ivme ile öne çıkmaktadır. Bu durumun bir yansıması hatta bir sonucu olarak da Kübizmin ilk olarak başlattığı/anlamsallaştırdığı ve zamanla Dada'nın zirveye taşıdığı kolajı Pop-Art sanatçıları da büyük ölçüde kullanmıştır" (Kayahan, 2019 a: 624).

Pop Art çalışmalarında yerini alan nesnelere, kitle kültürünün oldukça aşına olduğu, bilindik imgelerdir. Pop Art, genellikle reklam dünyasının dünya üzerinde kurmuş olduğu egemenlik ve insanlar üzerinde etkisi, magazin dergileri, sosyal medyanın sanatın ve sanat eserinin önüne geçmesini eleştiren bir anlayışı açıklamaktadır. İstemedi de olsa tüketim kültürü ile bir rekabete giren sanatçılar bu durum karşısında tepkilerini bu görsel düzenin imgelerini kullanarak, eserlerinde onlara yer vererek göstermeyi seçmişlerdir. Bu doğrultuda iş üreten sanatçılardan Richard Hamilton kadın, popüler tüketim malzemeleri, otomobiller gibi konulara çalışmalarında yer vererek kolaj ve fotomontaj teknikleri ile kendi gerçeğini yansıtmıştır. Yarın adlı sergisinin afişi için hazırlamış olduğu *'Bugünün Evlerini Bu Denli Farklı, Bu Denli Cazip Kılan Nedir?'* isimli kolajı sanatçının iç mekânda göstermek istediği kitle kültürüne ve tüketim kültürüne ait televizyon, süpürge, kasetçalar, film afişi gibi ürünlerin bir arada yerleştirilmesi ile oluşturulmuş aynı zamanda gençlik ve cinsellik konularına da vurgulayan bir düzenlemedir (Bülbül, 2014:116; Güneş, 2013: 55-56).

Görsel 8: Richard Hamilton, Günümüz Evlerini Böyle Farklı ve Çekici Hale Getiren Nedir?, 1956, Kolaj, 41 x 29 cm. (Url 11).

Günümüzde kolaj, fotomontaj teknikleri daha farklı tekniklerle birlikte kullanılmakta ve oldukça çeşitli üretimler gerçekleştirilmektedir. Baskiresim, yine bu uygulamaların sınırsız tasarım olanakları ile şekillenebildiği alanlardan birisidir. Sanatçılar, kendi kolaj ya da fotomontaj çalışmalarını bireysel seçimleri ile çeşitli tekniklerde gerçekleştirebilmektedirler (Kayahan, 2019 b: 1138). Sanatın sınır tanımaz dünyasında sanatçı hazır nesneyi seçer, hatıralarının fotoğrafa dönüşen kâğıtlarını ayıklar, dijital platformda sayısız parçayı birleştirir, düşüncelerine deneysel bir boyut kazandırarak mekânlar, yapılar, arşivler oluşturur. Tam da bu noktada hiçbir kısıtlama olmaksızın, seçer, parçalar, keser, birleştirir. Bu süreci kimi zaman boya, kimi zaman kâğıt, tuval, hazır nesne ile kimi zaman ise dijital ortamda gerçekleştirilmektedir. Sonuçta elde edilen çıktı, öfke, kızgınlık, sevgi, şefkat, merhamet, geçmiş, şimdi, gelecek ve daha pek çok kavramın bireysel söylemleridir. Kolaj, montaj ya da asamblajlarda açığa çıkan, anlaşılmayı bekleyen her bir parça, bilinen görüntülerin ardında yatan bir diğer gerçeği ya da o parçaya bakan her bir gözün farklı düşünce sistematiğini ortaya çıkarmak adına izleyicinin algı sınırlarını zorlamakta ve yeni bir özgürlük alanı sunmaktadır.

3.2. Mehtap Bingöl Bireysel Söylemler

Sanat yoluyla anılarımıza sığınır, yeni yaşam mekanları oluşturur. Bingöl'ün çalışmaları geçmişine dair hatıralarını saklı tutarken, onları geleceğe taşıma arzusu ile şekil almaktadır. Yaşamına dokunan izleri bulup, açığa çıkarmaya, benliğine ait tüm iyi, kötü detayları yakalayıp, onlarla barış yapmaya niyetlenen Bingöl, parçaları bütüne dönüştürerek adeta varlığına dair olumlu ya da olumsuz her şeyi kabullenerek benliğini ortaya koyar. Tekrar tekrar bütüne dönüşen parçalar, kendi yaşamından parçalar bazen de dünyanın bir diğer köşesinde gerçekleşen bir olayın yine onun ruhuna dokunan yapıtaşlarıdır.

Görsel 9-10-11: Mehtap Bingöl, “Çağrışım Serisinden”, A3 Schoeller Kağıt Üzerine Yağlı Boya, Kolaj ve Dijital Kolaj, 2019.

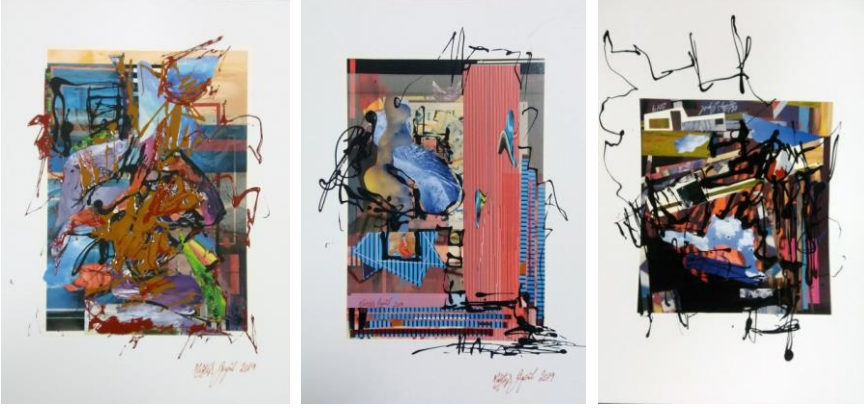
Onun kolajları geçmişinden şimdiye sonrasında geleceğe dokunan geçişlerdir. Bu zaman geçişleri farklı elemanların birleşerek yeni algı biçimlerine dönüşmesi ile sürekli yinelenerek devam etmektedir. Kolajları, bütünsel bir yapıda müziği, geometriyi, tesadüf ögesini, bilinçli düzenlemeleri, rengi, dokuyu, tekrar, denge, ritim, aralık, hareket gibi pek çok öge ve ilkeyi barındırmaktadır. Fazlasıyla öge, ilke ve kavramla ilişkili olan görsellerde, düşüncelerinin çeşitlemeleri vardır.

Kolaj, boya ve dijital kolaj ile gerçekleştirilen çalışmalarda çıkış noktası hatıralar, zaman ve zihin kavramlarıdır. Zihin bir mekandır. Sanatçının sınırsız, sonsuz mekanı olarak karşımıza çıkan zihninde anıları, farklı zaman dilimleri içerisinde değişik zeminlerde dolaşmakta, nerede konumlanmak isterse, oraya yerleştirilmektedir. Böylesine özgür bir alanda gezinen çağrışımlar, sınırlı bir yüzeyde belirmesine karşın, her bir detayıyla sınırsız bir anlatımı temsil etmektedir.

Görsel 12-13-14: Mehtap Bingöl, “Çağrışım Serisinden”, A3 Schoeller Kağıt Üzerine Yağlı Boya, Kolaj ve Dijital Kolaj, 2019.

Bingöl, karışık teknikle gerçekleştirdiği çalışmalarında bilgisayar teknolojisinden faydalanmaktadır. Photoshop programı ile fotoğrafa dönüşen anılarını keser, birleştirir, silikleştirir ya da canlı kılar. Düşünsel sürecinin grafik programları ile seçilip dönüştürülmesi ardından elde ettiği dijital kolajların çıktıları üzerine yeni kolaj girişimlerinde bulunur. Dijital kolaj üzerine kolaj. Bu süreçte dijital kolajlarına eklenenler dergilerden parçalar, çeşitli fotoğraf kareleri, kumaş parçaları, farklı atık malzemeler ve bunlar gibi daha pek çok materyal olabilmektedir.

Görsel 15-16-17: Mehtap Bingöl, “Çağrışım Serisinden”, A3 Schoeller Kağıt Üzerine Yağlı Boya, Kolaj ve Dijital Kolaj, 2019.

Bingöl, çalışmasına katkı sağlayacak ve eseri bütüne kavuşturacak her bir ögeyi dikkatle, heyecanla, sabırla ve gereklilikle seçerek kolaja dönüştürmektedir. Çalışmalarının bileşenleri çoğu zaman onu oluşturan ailesi, arkadaşları ve dünya olaylarıdır. Yaşadığı kötü anları, karşılaştığı negatif kişileri ve savaş, yoksulluk gibi tüm olumsuzlukları görmezden gelircesine onlara dair hiçbir izi eklemeyerek, seçmeyerek, ayıklayarak iyiye, güzele, doğruya ulaşmaya çalışmaktadır. Kolajları, bir yolculuktur. Geçmişten başlayan ve nereye ulaşılacağı pek de kestirilemeyen, her durakta yeni bir görsele dönüşen, uçsuz bucaksız bir yolculuktur. Bu devinim yüklü yolculukta geçmişin izlerini taşıyan boya yine onun yanında yer almaktadır. Kolajın tamamlanma aşamasında devreye giren, akıtma yoluyla gerçekleştirilen dinamik boya değerleri çalışmaya son olarak enerjisini katmaktadır. Bingöl’ün düşüncesinin, duygu ve bedeninin enerjisi ile birbirine bağlanan kolajlar, onun gerçeğini oluşturan bir ifade biçimidir. İlk bakışta soyut olarak algılanan bütünsel yapı, bireyin kişisel alanıyla sınırlanan, onun yaşamından oldukça gerçek görüntüler sunan figürle, soyutun kaynaştığı bir yapıda düzenlenmiş sanatçıya ait bir okumadır.

Görsel 18-19-20: Mehtap Bingöl, Evde Sanat Serisinden, Kağıt Üzerine Akrilik Boya ve Dijital Kolaj, Değişebilir Boyutlarda, 2020.

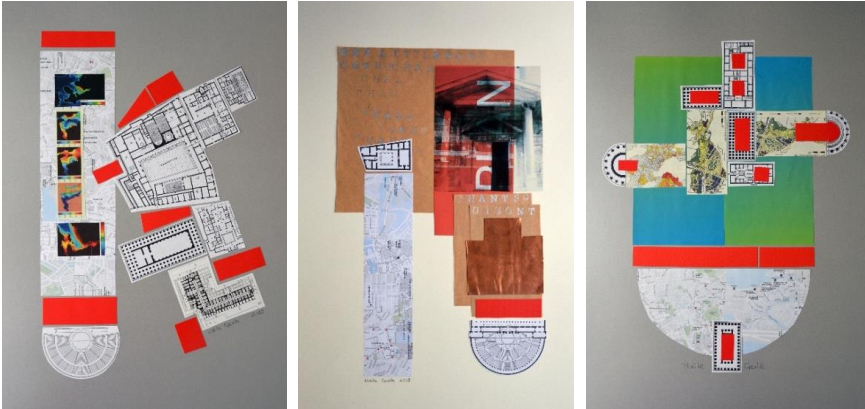
Aynı zamanda Bingöl, kağıt üzerine ya da tuval üzerine akrilik boya ile çalıştıktan sonra “sanat eserinden sanat eserine dönüştürme” yaklaşımı ile eski eserlerinden grafik programı aracılığıyla parçalar alır ve bu parçaları yeni çalışması üzerinde kullanarak bambaşka bir dünya sunan yeni bir çalışmaya dönüştürür. Hayat bir akış içerisinde. Hiçbir şey olduğu yerde durmaz. Hiçbir şey mutlak kalmaz. Bingöl’ün çalışmaları devinim içinde değişen hayatın görüntülerinden tarihe iz bırakmak istercesine, yaşanmışlıkların kaybolup gitmesine izin verememek adına, sevgileri, mutlulukları, gözyaşlarını, kahkahaları saklayabilme çabasıdır. Yaşanmış mekanlarda ve zamanlarda kalabilme uğraşdır. Fotoğraf makinesi öylesine kuvvetli bir icattır ki anlık izlenimleri geleceğe taşır. Rüzgar, bir ağaca dokundu, ufak yaprakları sessizce ve ahenkle yere savurdu. Bir saniyede gerçekleşen bu ahenkli yönelimi kalıcı kılan fotoğraf karesi ve bu görüntünün kolajdaki varlığı, o anı gören gözün duygularını da aktarır mı kağıda? Belki de. Belki de ki evet’e ulaşabilme çabasıdır kolaj. Kolaj, onun için çoksesli bir müziktir.

Wassily Kandinsky (1914) Köln Konferansında sanat anlayışı ile ilgili şu sözleri dile getirmiştir: “Ben müzik resmetmek istemiyorum. Ben ruh halleri resimlemek istemiyorum. Renksel olarak ya da renklerden soyutlanarak resim yapmak istemiyorum. Geçmişin başyapıtlarındaki armoninin herhangi bir özelliğini yıkmak, değiştirmek ya da onlarla yarışmak istemiyorum. Geleceğe doğru yolu göstermek istemiyorum. Bugüne kadar nesnel ve bilimsel açıdan ele

aldığım ama daha pek çok eksiği bulunan kuramsal yapıtlarımdan ayrı olarak en azından birkaç izleyici tarafından doğru biçimde deneyimlenebilen iyi, gerekli, yaşayan resimler yapabilmek istiyorum” (Antmen, 89). Kandinsky'nin anlatısındaki gibi Bingöl'de belki sadece kendi için belki de birkaç izleyici tarafından doğru bir biçimde algılanabilecek, iyiye ulaştıran bir yolu tarif ederken zaman kavramını yok ederek yaşayan resimler yapmayı amaçlamaktadır.

3.3. Naile Çevik Bireysel Söylemler

Günümüz sanatı, çok katmanlı çağrışımlarla dolu özgün bir tasarım süreci olarak değerlendirilebilir. Bu durum, sanatsal üretimin her alanını kendi içinde öznel bir yapıya sahip kılarken sanatın kendine özgü ifade olanaklarını da izleyicinin dikkatine sunmaktadır. Kendi içinde dinamik bir sürece ve yapıya sahip olan sanatsal üretim süreci bağlamında akademisyen/sanatçı Naile Çevik'in ev ve yuva kavramı özelinde hayal edilen, özlemi çekilen olumlu anlamda yeri/yurdu belli olmayan ve bir anlamda her yere ait olan *Kurgusal Mekânlar Serisi*, Çevik'in son beş yıllık sanatsal üretimlerini kapsamasının yanı sıra bu makale 2019 yılı kolaj temelli üretimlerinin bir kısmını içermektedir.

Görsel 21: Naile Çevik, Kurgusal I, 2019, Kağıt Üzerine Kolaj (Harita, Fotoğraf, Linol Baskı, Mimari Planlar), 35x 50 cm.

Görsel 22: Naile Çevik, Kurgusal II, 2019, Kağıt Üzerine Kolaj (Bakır Plaka, Harita, Fotoğraf, Linol Baskı, Gravür Baskı, Asetat, Elle Müdahale, Mimari Planlar), 35x 50 cm.

Görsel 23: Naile Çevik, Kurgusal III, 2019, Kağıt Üzerine Kolaj (Harita, Fotoğraf, Mimari Planlar), 35x 50 cm.

Uluslararası alanda hızla yaygınlaşan kavramsal sanat, 1960 sonrasında gelişen tüm akımların yolunu açmıştır (Antmen, 2008: 196). Çağdaş sanat anlayışında ortaya çıkan yaklaşımlar ise sanat disiplinlerinin birbirini etkilediğini, önemli olanın estetik duyarlılık olduğunu ve ortaya çıkan sanat nesnelerinde kullanılan malzemenin ne olduğundan çok, içeriğin önem kazandığını göstermiştir. Günümüzde plastik sanatların değişik alanlarında görülen pek çok eser ya da etkinliğin algılanmasında, artık geleneksel anlamda bir görüntü algılaması yetmemekte, bunlar dayandıkları düşünce ve yorumlarla değer kazanabilmektedir (Akdeniz, 1995: 9-10). Plastik sanatların değişen bu algısının bir sonucu olarak değişken kurgular mekânsal boyutta bir görünürlük kazanmıştır. Özellikle ev ve yuva kavramları üzerine üretilen bu çalışmalar avcı-toplayıcı insanlardan yerleşik yaşama geçen ilk Neolitik Dönem insanları için bile hayati önem taşıyan barınma içgüdüsünün günümüz toplumlarında ev kavramın geçmişte olduğu gibi gelecekte de birçok sanatçının ilham kaynağı olacaktır.

Bireysel ve toplumsal olarak birçok fiziksel ve duygusal süreci etkileyen ev ve yuva kavramları günümüzde kimlik, aidiyet, sahip olma/olamama vb. birçok yeni algıyı ortaya çıkarmıştır. Bu çok tanımlı kavramlar bütününe ev-yuva açısından bakıldığında Görsel 21-22 ve 23'de kağıt üzerine kolaj uygulaması yapılmıştır. Özellikle disiplinlerarası süreçte farklı disiplinlerin birlikteliği ve değişken malzeme arayışlarının bir yansıması veya sonucu olarak bu üretimlerde, baskı resim, kolaj, elle müdahale vb. gibi farklı teknikleri kullanarak yorumlanmıştır.

Tasarım, üretim süreci ve teknik açısından değerlendirildiği zaman Kurgusal I,II ve III isimli çalışmaların hepsinde katmanlı bir yapının ön plana çıktığı gözlenmektedir. Bu katmanlı yapı hem anlamsal boyutta hem de teknik olarak kolaj'ın ön gördüğü duruma gönderme yapmaktadır. Kültürel çeşitliliğin bir sembolü olarak da değerlendirilebilecek olan ev/yuva kavramına dair göndermeler dünyanın herhangi bir yerine ait olduğu düşünülen haritalar aracılığı ile geniş bir coğrafya için bu kavramın değerini genişletmektedir. Her üç çalışmada da mimari planların haritaların öznelleşmesi bakımından bir uzantısı olma hali dikkat çekicidir. Kompozisyonda renk unsurunun dinamik bir biçimde kullanılmasının yanı sıra özellikle parçalı kullanılan kırmızı renk vurgusu ile mimari planlara dikkat çekilmek istenmiştir. Bu mimari planlar tarihsel süreç açısından değerlendirildiğinde birilerine ait evleri/yuvaları temsil etmektedir.

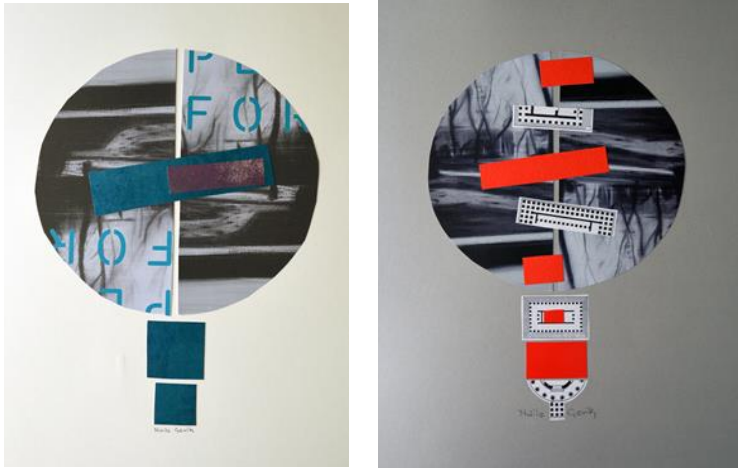

Görsel 24-25-26: Naile Çevik, Kurgusal Söylemler I-II ve III, 2019, Kağıt Üzerine Kolaj ve Linol Baskı, 35x 50 cm.

Kurgusal Söylemler I-II ve III isimli çalışmalarda kompozisyonun merkezinde dikey bir leke olarak kullanılan ve baskiresim (linol baskı) aracılığı ile oluşturulan okunaklı olmayan yazı formatı ev'lerimizde yaşadığımız geçmiş-şimdi ve gelecek bağlamında bir açıklama/bilgilendirme sunmaktadır. Ancak bu bilgilendirme kişiden kişiye farklı anlamlar kazanmaktadır. Bu açıdan değerlendirdiğinde

Yalçın ve Fırıncı'ya göre baskiresim bugünkü anlamıyla çağa uygun ve toplumun modernizm ile birlikte ulaştığı noktada sanat eserlerine yeni bir görünüm sağlamayı başarmıştır (Yalçın, 2012: 58).

Çağdaş sanatta baskiresmin yerinin ve öneminin, teknolojik gelişmelere verilen cevapla, geleneksel ve çağdaşla birlikte kurulan ve değişken benzersiz bir hareketlilik ile ortaya koymaktadır (Fırıncı, 2013: 13). Bu çalışmalarda, linol baskı aracılığı ile koyu renklerin geri planda ve merkezde olmasının yanı sıra canlı renklerden oluşan dünya kavramına da gönderme yapılmak istenmiştir. En geniş anlamıyla dünya doğduğumuz günden beri hepimizin evi-yuvasıdır. Parçadan bütüne katmanlanan Görsel 24-25-26'da kare ve dikdörtgen biçimlerle Neolitik dönemden günümüze yansıyan ev kavramının birincil anlamı açısından barınak kavramından ayrılarak kişinin kendi bireysel ihtiyaçlarına yönelik oluşturduğu ev'leri tanımlamaktadır.

Görsel 27-28: Naile Çevik, Kurgusal Söylemler IV-V, 2019, Kağıt Üzerine Kolaj (Linol Baskı ve Mimari Planlar), 35x 50 cm.

Görsel 27-28'de özellikle yarım daire formu aracılığı ile geometrik yapısı gereği ve kompozisyonun merkezinde yer alması bakımından üzerinde yaşadığımız

dünyaya vurgu yapmasına odaklanılmıştır. Kompozisyonun en alt tarafına eklenen kare parçalar ve mimari planlar aracılığı ile çalışmaya ritimsel bir unsur kazandırmış ve içinde yaşanan an'a bir akış sağlanmıştır. Kompozisyonun genelinde geçmişin bugüne, bugünün de geleceğe bağlanmasını sağlayan büyük bir çekirdek, kor, yuva vb. biçimlerde tanımlanabilecek olan dünyanın hem şekil-zemin bakımından hem de bireyin duygusal durumunda bir denge sağlaması durumuna odaklanılmıştır.

3.4. Sonuç

Sentetik kübizm ile başlayan sanat eserine ekleme, birleştirme, yapıştırma tekniği Dada, Konstrüktivizm, Sürrealizm, Pop Art ve Kavramsal Sanatta değişerek ve dönüşerek yeni ifade biçimlerine ulaşmıştır. Bu süreç, kitle kültürünün tüketim kavramı ile belirginleşmekte ve artan üretim-tüketim ilişkisinde bu tüketim kültürüne yönelik malzemeler sanatçının ilgi odağı haline gelmeye başlamıştır. Bu anlamda sanatta disiplinlerarası bir şekilde yol alan sanat formları, çeşitli atık malzeme ve hazır nesnelerin katılımıyla yeni anlamsal boyutlar kazanmıştır. Bu boyutta dikkat çeken nokta, malzemenin karakteristik özelliklerini tanımlayan birincil anlamlarının ötesine geçilmesi ve ona yeni bir sanatsal görünüm/durum kazandırılmasıdır. Kronolojik olarak Kübizm ile başlayan kolaj, asamblaj teknikleri temelde ekleme-çıkarma eylemine odaklanır. Ancak bu durum özellikle çağdaş sanatta uygulamaları ve günümüzün her daim değişken sanat anlayışları bakımından değerlendirilirse sanatçı üretimlerinin yeni ve farklı bir plastik çözümlenmeye kavuşması göz ardı edilemez.

Sıradan şeyler, yenilenir, yeni bir düzen ve kimlik kazanır. Kolaj, fotomontaj ya da asamblaj sanatçıya oldukça geniş bir özgürlük alanı sunmaktadır. Dokunma hissi uyandırabilecek parçalar, boyalar bütün içerisinde gizemli olabilmekte ve

bu gizemli yapının içinde yer alanlar sanatçının göstermek istediği ölçüde algılanabilmektedir. Çalışmalarda alternatif sınırlar çoğalmakta ve yeni alanları sınırlayan çerçeveler oluşturulabilmektedir. Her yeni çerçeve, bir yaşam alanını, bir ilişkiyi, bir zamanı görselleştirebilir. Çalışma, alımlayıcıyı bir şeylerin ötesine taşır. Sanatçının karakteristik özelliğinden izler taşıyan kolajlar, fotomontajlar ya da asamblajlar karmakarışık kurgular olabileceği gibi oldukça düzenli ya da sıralı dizilimler şeklinde de varlık gösterebilir. Bu çözümlerden hareketle günümüz sanatçıları da, sanat eserlerinde, endüstriyel atık malzemeleri kullanarak ve çözümlenerek, yeni bir sanatsal dil oluşturmuşlardır. Çağdaş sanatın odağında oluşturulan bu yeni sanatsal dil günümüz sanatçıların da yeni, farklı ve özgün bakış açılarıyla alternatif arayışlarının değerlendirilmesi söz konusudur. Özellikle çağdaş sanatta bir düşünme, görme, anlama, anlamlandırma vb. biçimleri olarak her sanatçıya bireysel tarzı bağlamında tercih ettiği teknik ve uygulama olanakları ile özgün çalışmalar üretebilmesi için kolajın deneyimlendiği görülmektedir. Bu deneyim günümüz sanatçısına duygularını/düşüncelerini tercih ettiği malzemeyi, biçim, konu vb. kısıtlaması olmaksızın özgürce ortaya koyabileceği sınırsız bir alan sunmaktadır/sunacaktır.

KAYNAKÇA

- Akdeniz, H. (1995). Plastik Sanatlarda Günümüz Sanat Eğilimlerinin Düşünsel Dayanakları ve Bunun Çağdaş Türk Sanatına Yansıması Üzerine Bir Değerlendirme. *Anadolu Sanat*, 3, 9-34.
- Antmen, A. (2017). *Sanatçılardan Yazılar ve Açıklamalarla 20. Yüzyıl Batı Sanatında Akımlar*. 8. Baskı. Sel Yayıncılık: İstanbul.
- Antmen, A. (2008). *20.Yüzyıl Batı Sanatında Akımlar*. İstanbul: Sel Yayıncılık.
- Baran, Derya. (2013). *Heykelde Hazır Nesne Algısı ve Dönüştürme Üstüne Uygulamalı Araştırmalar ve Bir Sergi*, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Sanatta Yeterlik Tezi, İzmir
- Bitmez, Mehmet Hakan.(2008). *Modern Çağda Kolaj, Asamblaj, Montaj Gibi Teknik ve Anlayışların Heykel Sanatına Etkileri*, Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Hatay
- Bülbül, M. (2014). "Sanat Akımlarında Portrenin Yeri", Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- Çağlayan, E. (2018). *Sanat Eğitiminde Kolaj Tekniği ve Öğrencilerin Kompozisyon Kurma Becerilerine Katkısı*. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı 43 (Ocak2018/1). s. 1-13.
- Çimen, Tayfun. (2017). *Endüstriyel Atıkların Plastik Çözümlemeleri*, Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Yüksek Lisans Sanat Çalışması Raporu, Ankara

- Doğruer, Tülin. (2008). Görsel Sanatlarda 1945 Sonrası Atık Nesne Kullanımı, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir
- Ergün, C. (2012). Temel Sanat Eğitiminde ve Çağdaş Sanatta Kolaj-Fotomontaj. Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Sanat-Tasarım Dergisi. Cilt 1, Sayı: 3, s. 5-19.
- Fırıncı, M. (2013). Dijital çağda geleneksel baskı resim ve teknikler arası geçiş (melezleşme). Anadolu Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, 4(4), 127-135.
- Güneş, N. (2013). “Resim Sanatında Kolaj, Asamblaj ve Türk Resmine Yansımaları”, Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne
- Kayahan, Zeliha. (2019 a). Resimsel Bir Unsur Olarak Kadın İmgesi ve Çok Katmanlı Kurgusal Dil Bağlamında Bireysel Söylemler, Atlas International Refereed Journal On Social Sciences Open Access Refereed E-Journal & Refereed & Indexed ISSN:2619-936X, Vol:5, Issue:21, pp.617-632
- Kayahan, Zeliha. (2019 b). Disiplinlerarası Süreçte Resim-Baskıresim Yakınlaşmaları Üzerine Bireysel Söylemler, İdil, 61 (Eylül):. Doi: 10.7816/İdil-08-61-07, s. 1133-1147
- Lynton, Norbert. (1991). Modern Sanatın Öyküsü, (Çeviri: Cevat Çapan ve Sadi Öziş), İstanbul: Remzi Kitabevi, 2. Baskı.
- Noyan, Meltem (2001), “Kolaj, Asamblaj, Ready-Made”, Genç Sanat Dergisi, Sayı 86.

- Öznülür, H. (2019). Atık Nesnelerin Resim Sanatına Girişinde Picasso ve Braque'nin Etkisi. Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi. Cilt: 6, Sayı: 33, s. 698-708. ISSN: 2459-1149.
- Read, Herbert. (1994), Modern Sculpture: A Concise History, Thames and Hudson.
- Sağlam, Firdevs (2017). Çağdaş Sanat Uygulamaları ve Bu Uygulamalara Yönelik Öğretim Elemanlarının Görüşleri, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir
- Tokat, Nurgül. (2010). Atık Nesne ve Doğa İlişkisi Üzerine Resimsel Çözümler, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Malatya.
- Yalçın, S. (2012). Sanayi Devriminden Günümüze Özgün Baskıresim Sanatının Önemi ve Yükseköğretimde Özgün Baskıresim Sanat Eğitiminin Sosyo-Kültürel Yansıma Açısından İncelenmesi (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul. YÖK Tez Veri Tabanından Erişildi (Tez No: 319505).
- Zırhlı, Koray. (2009). Atık ve Hazır Nesnelerin Sanat Objesine Dönüşümü Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Mersin
- Wilson, M. (2015). Çağdaş Sanat Nasıl Okunur. Editör: Eren Koyunoğlu, Çeviri: Firdevs Candil Erdoğan. Nisan, Birinci Baskı. Hayalperest Yayınevi, İstanbul.

İNTERNET KAYNAKÇA

Url 1: <https://www.tate.org.uk/art/artworks/schwitters-relief-in-relief-t01259>
Erişim Tarihi: 17.05.2020

Url 2: <https://www.tate.org.uk/art/artworks/schwitters-red-wire-sculpture-t05767> Erişim Tarihi: 17.05.2020

Url 3: <https://www.tate.org.uk/art/artworks/schwitters-relief-in-relief-t01259>
Erişim Tarihi: 17.05.2020

Url 4: <https://www.tate.org.uk/art/artworks/schwitters-red-wire-sculpture-t05767> Erişim Tarihi: 17.05.2020.

Url 5: <https://www.youtube.com/watch?v=9S6tI70Z5dY>
Erişim Tarihi: 17.05.2020.

Url 6: <https://zhrblc.wordpress.com/2013/05/09/yeni-bir-bicimkubizm/> Erişim tarihi: 01.05.2020

Url 7: <https://alchetron.com/Raoul-Hausmann#raoul-hausmann-a0286197-8aba-404c-991d-f477cf3df85-resize-750.jpg> Erişim Tarihi: 17.05.2020.

Url 8: <https://sozluk.gov.tr/> Erişim Tarihi: 14.05.2020.

Url 9: <https://dadaportraits.wordpress.com/hannah-hoch/dadapamorama1919/> Erişim Tarihi: 14.05.2020

Url 10: https://www.moma.org/learn/moma_learning/andy-warhol-campbells-soup-cans-1962/ Erişim Tarihi: 18.05.2020

Url 11: <https://www.tate.org.uk/art/artworks/hamilton-just-what-was-it-that-made-yesterdays-homes-so-different-so-appealing-upgrade-p20271>
Erişim tarihi: 01.05.2020

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

In 1912, Picasso and then Braque's work included newspaper pieces, waste materials, etc. Addition, joining techniques such as collage, assembly and photomontage have diversified after the Synthetic Cubism movement that started with the addition of different objects. In the article, works of art created by adding and joining techniques in contemporary art were examined in this context and evaluated through the readings of the artists' works. In particular, individual works of academican artist Mehtap Bingöl and Naile Çevik have been interpreted with the joining and splicing techniques.

Method

The research was carried out with the description method and scanning model. The study was carried out by conducting relevant local and foreign literature reviews on "Individual Discourses on Collage as an Expression in Contemporary Art". In the study, evaluations about the works and the movements of the artists considered important were made. Accordingly, the ways of using collage, assembly and photomontage techniques in contemporary art and the works of two academicians and artists in particular were examined.

Findings (Results)

In 1912, Picasso and then Braque changed the method of creating three-dimensional perception with illusion on two-dimensional surface in art. By sticking three-dimensional objects to the surface of the canvas, they created a true three-dimensional perception. Collage is an addition and joining technique created by sticking newspapers, fabric, pieces of paper and various materials on

a flat surface. This technique, which started with synthetic cubism, has been used frequently in art movements and movements by developing and changing.

In 1913, Vladimir Tatlin produced assemblies by combining various materials such as wood, wire, metal and cardboard. With the introduction of industrial materials in Russian Constructivism, three-dimensional arrangements began to be used rapidly in art. The place called Cabaret Voltaire, which was opened by Hugo Ball in Switzerland in 1916, was a place where the opposition group took refuge in the First World War. The artists gathered here prepared the Dada manifesto and produced a wide range of works with collage and assembly techniques. Especially Raoul Hausmann's work titled 'Mechanical Head' is an assembly that left its mark on the period. In this three-dimensional arrangement, Hausmann emphasizes the absurdity of war, the bankruptcy of rational mind, and uses symbolic ready-made objects to make these discourses readable.

Marcel Duchamp has introduced a very different approach to the use of the ready-made object in art. He sent an ordinary urinal to an exhibition in an art gallery as a work and brought a new meaning to the urinal except for its purpose of being produced. He attributed a work of art to a ready-made object. Thus, it is possible to present the ready-made object in art as a direct work. Computer technology is one of the most important developments that marked the 20th century and especially the 21st century. The works created in the field of New Media surprise the viewer's perception of time and space and create unlimited spaces created by numbers. These formations bring science-art collaboration on the agenda and in this sense, the objects chosen by the artist turn into digital collages in addition to the objects of the finds. The artist's choices that will be placed in collage, in the assembly, take place on the digital platform, the process of selecting, adding, is changing, transforming, and the

representation indicators that are changed in the virtual environment are presented to the audience. In the works of artist academician Mehtap Bingöl, the pieces that turn into a whole again, pieces from her own life are sometimes the building blocks of an event that took place in another corner of the world, again touching her soul. His collages are transitions that touch the future from past to present. These time transitions continue by repeatedly as different elements unite and turn into new forms of perception. It contains many elements and principles such as collages, music in a holistic structure, geometry, element of chance, conscious arrangements, color, texture, repeat, balance, rhythm, interval, movement. There are variations of thoughts in the images that are mostly related to the element, principle and concept. In the works carried out with collage, paint and digital collage, the starting point is the concepts of memories, time and mind. In the context of the artistic production process, which has a dynamic process and structure in itself, the Fictional Spaces Series, Agile, which has been dreamed about the concept of the home and home of the academician / artist Naile Çevik, which is dreamed, and in a sense, is not known. Besides the last five years of artistic productions, this article includes some of the collage-based productions of 2019. A large core, core, nest, etc. that allows the past to be connected to today and today to the future throughout the composition. It is focused on the world, which can be defined in forms, both in terms of shape-ground and the balance of the individual's emotional state.

Conculusion and Discussion

The technique of adding, joining, and sticking to the art work that started with synthetic cubism has reached new forms of expression by changing and transforming in Dada, Constructivism, Surrealism, Pop Art and Conceptual Art. This process becomes evident with the consumption concept of mass culture, and materials for this consumption culture have started to become the center

of attention in the increasing production-consumption relationship. In this sense, art forms, which travel in an interdisciplinary way in art, have gained new semantic dimensions with the participation of various waste materials and ready-made objects. Especially in contemporary art, thinking, seeing, understanding, interpretation etc. It is seen that the collage is experienced so that each artist can produce original works with the technique and application possibilities they prefer in the context of their individual style. This experience can be used to give the artist the feelings / thoughts of his / her preferred material, shape, subject etc. It offers / will offer an unlimited space that it can reveal freely without restrictions.